

Stanowisko nr 27/1/2019
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Katowicach
z 11 czerwca 2019 r.

w sprawie

modyfikacji programu *Czyste Powietrze*
oraz wspierania mieszkańców w stosowaniu ekologicznych systemów
ogrzewania

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Katowicach, uznając konieczność walki ze smogiem oraz niską emisją za jedno z najważniejszych wyzwań stojących przed województwem śląskim, postuluje modyfikacje rządowego programu „Czyste Powietrze”, które pozwolą na bardziej efektywne wykorzystanie środków publicznych, poszerzenie dostępności programu dla najgorzej uposażonych gospodarstw domowych i pełne wykorzystanie potencjału gospodarczego województwa śląskiego.

W ocenie WRDS, w programie „Czyste Powietrze” powinny zostać zwiększone kwoty kosztów kwalifikowanych wynikających z przyłączenia domów jednorodzinnych do sieci ciepłowniczych. Rozwój ciepła systemowego oraz kogeneracji energii elektrycznej i ciepłej jest jedną z najbardziej optymalnych metod walki z niską emisją. Działania w tym zakresie są również ważnym elementem Programu dla Śląska, którego WRDS była inicjatorem.

Województwo śląskie ze względu na gęstość zaludnienia i rozbudowaną infrastrukturę jest najlepszym miejscem do lokowania inwestycji w zakresie rozwoju ciepła sieciowego oraz kogeneracji energii elektrycznej i ciepłej. Przyspieszenie działań w tym obszarze jest głównym zadaniem powołanego w marcu 2019 roku przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju międzyresortowego zespołu ds. kogeneracji i integracji systemów ciepłowniczych na Śląsku. Uwzględnienie wsparcia dla ciepła sieciowego w programie „Czyste Powietrze” stanowiłoby istotne uzupełnienie działań podejmowanych w tym zakresie.

WRDS wnioskuje również o usunięcie z programu „Czyste Powietrze” zapisów dyskryminujących nowoczesne kotły węglowe w ogrzewnictwie indywidualnym. W obecnym kształcie programu znacząco utrudniona jest możliwość uzyskania dofinansowania do zakupu kotła węglowego piątej generacji w sytuacji, gdy istnieje możliwość podpięcia do sieci gazowej. Takie rozwiązanie nie ma żadnego uzasadnienia ekologicznego, ani ekonomicznego. Przyczynia się natomiast do promowania gazu importowanego, kosztem ograniczenia rynku zbytu dla węgla produkowanego w polskich kopalniach, co negatywnie wpływa na kondycję tego kluczowego sektora gospodarki w województwie śląskim.

Kolejnym elementem, o który w ocenie WRDS powinien zostać poszerzony program „Czyste Powietrze”, jest umożliwienie pozyskania dofinansowania do zakupu elektrofiltrów kominowych, jako tańszej alternatywy dla wymiany całej instalacji grzewczej w ogrzewnictwie indywidualnym. Projekt elektrofiltru kominowego przystosowany do montowania w instalacjach grzewczych starszego typu opracowała wspólnie z Politechniką

Śląską Grupą CZH. Jego montaż pozwala czterokrotnie ograniczyć emisję pyłów PM 10 i PM 2,5 do atmosfery. Dzięki elektrofiltram kominowym można więc praktycznie natychmiast osiągnąć pożądany efekt ekologiczny w postaci zniwelowania niskiej emisji, przy stosunkowo niewielkich nakładach finansowych. Koszt instalacji elektrofiltru wynosi od 2 do 3 tys. zł. Umożliwienie dofinansowania do tego typu inwestycji w ramach Programu „Czyste Powietrze” przyczyni się do rozwoju tej technologii oraz znacząco zwiększy dostępność tego programu dla uboższych gospodarstw domowych.

W celu poszerzenia dostępności programu „Czyste Powietrze” konieczna jest również modyfikacja kryteriów dochodowych dla gospodarstw domowych, decydujących o poziomie dofinansowania do termomodernizacji domów oraz modernizacji instalacji grzewczych. Obecne, zbyt restrykcyjne progi dochodowe, sprawiają, że mimo możliwości uzyskania dofinansowania, koszt proekologicznych inwestycji przewyższa możliwości finansowe nawet rodzin osiągających dochód na średnim poziomie.

WRDS w Katowicach apeluje także o zintensyfikowanie działań, zarówno skierowanych do samorządów, jak i samych samorządów, promujących wśród mieszkańców przyjazne środowisku systemy ogrzewania oraz informujących mieszkańców o możliwościach i sposobach korzystania z dostępnych źródeł finansowania i programów wspierających energooszczędne rozwiązania w tej sferze.

Ponadto WRDS w Katowicach zachęca samorzady do udzielania administracyjnej oraz instytucjonalnej pomocy mieszkańcom w pozyskiwaniu funduszy na rzecz modernizacji instalacji grzewczych, termomodernizacji budynków mieszkalnych oraz stosowania ekologicznych rozwiązań.